

LUNDS UNIVERSITET
Samhällsvetenskapliga fakulteten

Centrum för genusvetenskap

”Tjejerna är duktiga på att ta sina preventivmedel”

- En analys av dagens preventivmedelsdiskurser i fyra av Sveriges största dagstidningar.

Emma Pettersson.
GNVK01: VT 2013.
Kandidatuppsats, 15 hp.
Handledare: Matilda Svensson.

Abstract:

This study has examined how four of the largest newspapers in Sweden writes about contraception. The text in the articles, understood as articulations, forms certain ways of defining contraception, who uses it and which sexualities and sexual practices that becomes normal within the definition. The articles was analyzed with theoretical discourse analysis and queer theory and showed that the newspapers creates a discourse that says contraception is used by women to prevent them from getting pregnant. The discourse also creates a way of defining sexuality and sexual practice as heterosexual and the sexual practice associated with contraception as an intercourse between a woman and a man. The articulations are formed by a heterosexual matrix, which explain women and men as each others opposites and makes them the only two sex/gender identities possible to identify one self as. A few articulations that challenge the main discourse shows possible ways of define contraception as something that not only applies to birth control but also something that prevents you from getting a sexual transmitted infection.

Keywords: sex/gender, newspapers, contraception, sexuality, queer theory.

Nyckelord: kön/genus, dagstidningar, preventivmedel, sexualitet, queerteori.

1 Inledning	1
1.1 Preventivmedel då och nu.....	1
1.2 Syfte och frågeställningar.....	3
1.3 Forskningsläge.....	4
1.3.1 Kön/genus, sexualitet i mediasammanhang.....	4
1.3.2 Preventivmedel, föreställningar och attityder.....	6
2 Material, urval och avgränsning	7
2.1. Material.....	7
2.2 Urval och avgränsning.....	8
3 Teori	8
3.1 Diskursteori.....	9
3.2 Queerteori.....	9
3.2.1 Heteronormativitet.....	10
3.2.2 Performativa handlingar.....	11
3.2.3 Den heterosexuella matrisen.....	12
4 Metod	12
4.1 Metodologiska förutsättningar.....	12
4.2 Genomförande.....	13
4.3 Forskarrollen.....	14
5 Analys	15
5.1 Preventivmedel för alla?.....	15
5.2 Omöjligt att ta ansvar.....	18
5.3 Dåliga på att använda preventivmedel.....	20
5.4 Politiska och religiösa åsikter.....	22
5.5 Som ”de andra”	24
6 ”Tjejerna är duktiga på att ta sina preventivmedel”	26
Käll- och litteraturförteckning	29
Källmaterial.....	29
Litteratur.....	31
Övrigt material.....	31
Bilaga	33

1. Inledning

Denna uppsats undersöker hur svensk dagspress skriver om preventivmedel, vilka diskurser som förekommer och vad dessa kan tänkas befästa för betydelser om preventivmedel. Inledningskapitlet inleds med en kort genomgång av hur synen på preventivmedel sett ut i Sverige och hur den ser ut i dag. Efter denna genomgång följer en kort beskrivning varför preventivmedel och diskurser kring preventivmedel valts som utgångspunkt för denna studie. Detta för att ge en bakgrund till studien innan dess syfte och frågeställningar samt forskningsläge presenteras.

1.1 Preventivmedel då och nu

Preventivmedel har funnits i olika former i flera hundra år men det var först i slutet av 1800-talet som fördelarna med preventivmedel som förhindrar graviditet på allvar började diskuteras i Sverige. Diskussionernas fokus var begränsning av folkmängden för att lösa problem med fattigdom samt att kvinnor med hjälp av preventivmedel skulle kunna styra över sina graviditeter och undvika osäkra aborter. Det fanns även argument gällande att människor som ville ha den typ av sex som kan leda till graviditet skulle kunna njuta av sex utan att bli gravida. Rashygieniska skäl till att använda preventivmedel förespråkades av några som ansåg att vissa individer inte skulle ha möjligheten att föra sina gener vidare och därför skulle använda preventivmedel. Dessa individer sågs som mindre värda på grund av sitt etniska ursprung eller på grund av att de hade funktionsnedsättningar. Det förekom motstånd mot preventivmedel som förhindrar graviditet för att det ansågs kunna leda till vad som vid denna tidpunkt betraktades som osedliga och omoraliska konsekvenser. Exempel på sådana konsekvenser var att människor skulle ha fler sexpartners än tidigare och att antalet personer som smittades av könssjukdomar då skulle öka. Det förekom även argument om att preventivmedel som förhindrade graviditet var onaturligt då det förhindrade en befruktning, som ansågs vara det som ett omslutande samlag mellan två personer ”skulle” leda till (Lennerhed, 2002: 21-23, 25).

I början av 1900-talet var användning och försäljning av preventivmedel lagligt men det fanns en lag om förbud mot preventivmedelsupplysning. Denna lag motiverades med samma argument som tidigare beskrivits finnas på preventivmedlets motståndarsida, nämligen att preventivmedel kunde leda till vad som betraktades som omoraliska konsekvenser. Lagen utreddes av en kommission i mitten av 1930-talet och det framgick i utredningen att sexuella praktiker var någonting som helst skulle ske inomäktenskapligt eller åtminstone skulle vara något som sker mellan långvarigt monogama individer. Utredningen rekommenderade att pessar eller kondom skulle användas som preventivmedel, andra metoder så som avbrutet samlag och olika preparat som sprutades in i

livmodern ansågs osäkra. Lagen mot preventivmedelsupplysning revs upp 1938 men försäljningen som tidigare varit fri blev då begränsad. De som skulle sälja preventivmedel behövde tillstånd och försäljning utomhus förbjöds, vilket kritiserades då det ansågs motverka en bredare spridning av preventivmedel (Lennerhed, 2002: 26, 87, 91-92). Förbudet mot utomhusförsäljning fanns kvar till 1957 och efter det kunde till exempel kondomer köpas i automater utomhus. Fram till 1970 behövdes tillstånd för att få sälja preventivmedel och det dröjde ända till 1972 innan barnmorskor fick ge preventivmedelsrådgivning (Andersson & Sjödal, 2003: 327-328). I takt med att de allmänna kunskaperna om preventivmedel höjdes, ökade användningen av preventivmedel stadigt under slutet av 1900-talet. Frågan om preventivmedel i svensk kontext kom att ses som en rättvisefråga, vilket bidrog till att den även blev en individfråga, detta främst ur ett "kvinnoperspektiv". (Lennerhed, 2002:91-92).

I Sverige drivs det i dag bland annat politik för att gynna alla människors rätt till sexuell och reproduktiv hälsa. Detta innebär enligt utrikesdepartementet att

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter gäller alla människors samlevnad, relationer och livskvalitet. Det täcker hela livscykeln. Det handlar om alla människors rätt att bestämma över sin egen kropp och sexualitet, om tillgång till kunskap och rådgivning om sexualitet och reproduktion, skydd mot hiv/aids och andra könssjukdomar, tillgång till preventivmedel (...) (Utrikesdepartementet, 2006).

Politiken syftar bland annat till att alla ska kunna bestämma över sin sexualitet och kropp. Detta begränsas inte bara till frågor och rättigheter gällande familjeplanering under en människas tid som reproduktiv (Utrikesdepartementet, 2006). Sexuell och reproduktiv hälsa, där rätten till preventivmedel bland annat ingår, har alltså förändrats över tid. Den politik som bedrivs i dag skulle kunna sägas präglas av en tanke om att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter inte enbart handlar om familjeplanering utan även faktorer så som att kunna skydda sig mot könssjukdomar om en är sexuellt aktiv med andra personer.

Vad preventivmedel är och hur det definieras i dag ser relativt olika ut, Nationalencyklopedin definierar det som ett "medel som förebygger att samlag resulterar i graviditet" (Nationalencyklopedin, 2013). RSFU (Riksförbundet för sexuell upplysning) listar på sin hemsida under rubriken "preventivmedel" bland annat femidom, hormonspiral, slicklapp, kopparspiral, pessar, sterilisering, kondom och p-piller (RFSU, 2013). Svenska akademins ordbok definierar preventivmedel som ett "medel som är avsett att förhindra befruktning (o. överförande av könssjukdomar)" (Svenska akademins ordbok, 2013). Det förekommer alltså definitioner som

menar att preventivmedel skyddar mot både sexuellt överförbara sjukdomar och graviditeter, alltså ett medel som kan användas vid en rad av olika sexuella praktiker. Det finns även definitioner vilka menar att preventivmedel är det som används för att undvika graviditet när en kvinna och en man har ett konventionellt omslutande samlag. Den gemensamma nämnaren för alla definitioner som beskrivits ovan är att preventivmedel är ett medel som kan användas för att förhindra eller förebygga en graviditet.

Preventivmedel har för mig som uppsatsförfattare sedan tidig tonår kopplats samman med en förväntad sexualitet, en specifik sexuell praktik och metoden att skydda mig på har föreslagits vara på ett visst sätt. I den kontext jag är uppvuxen i, 1990- och 2000-tal i en mellanstor svensk stad, har jag blivit uppfostrad såväl av skola som samhälle att ”skydda mig”, ”se till att inte bli smittad”, ”se till att inte bli gravid”. Intresset att undersöka diskurser gällande preventivmedel grundar sig således i personliga erfarenheter av vad preventivmedel sagts vara samt hur och av vem det ska användas. Inom genusvetenskapen är det vanligt att utforska hur normer och föreställningar kring kön/genus, sexualitet och sexuell praktik vilket ledde mig in på att undersöka hur dagens diskurser gällande preventivmedel ser ut i Sverige. Ett av många sätt att ta reda på detta menar jag är att undersöka hur fyra av våra största dagstidningar skriver om preventivmedel. Dagstidningar når ut till en stor mängd människor och kan därför sägas vara en av flera aktörer i hur synsätt gällande preventivmedel skapas och återskapas i det svenska samhället. Analysen i denna uppsats bör därför ses som en av många möjliga analyser gällande hur preventivmedel artikuleras och hur de artikulationerna skapar diskurser gällande preventivmedel i Sverige.

1.2 Syfte och frågeställningar

Denna uppsats undersöker på vilka sätt preventivmedel framställs i artiklar om preventivmedel i fyra av Sveriges största dagstidningar. Tidningarnas breda spridning gör innehållet i artiklarna intressant att undersöka. Detta då artikelinnehållet kan tänkas påverka eller upprätthålla ett visst sätt att tänka kring preventivmedel hos den relativt stora mängd människor tidningarna når ut till. Det övergripande syftet i denna studie är att problematisera och analysera tidningarnas sätt att skriva om och beskriva preventivmedel, detta med ett fokus på normer och föreställningar om kön/genus, sexualitet samt sexuell praktik. Studiens fokus kan ses som relevant då kopplingen mellan sexualitet, sexuell praktik och preventivmedel är tydlig då användningen av preventivmedel främst riktar sig till personer som tänker bli eller är sexuellt aktiva. Att undersöka föreställningar och normer gällande kön/genus i detta sammanhang kan ses som relevant då normer och föreställningar gällande sexualitet och sexuell praktik ofta har koppling till dessa.

Den övergripande frågeställningen gällande vilka bestämda sätt att prata om preventivmedel som förekommer i de valda tidningsartiklarna besvaras i denna studie med hjälp av tre mer specifika frågeställningar:

- *Vad är preventivmedel enligt artiklarna, närmare bestämt, vad innefattas i begreppet preventivmedel och vad gör det inte i tidningsartiklarna?*
- *Vem använder alternativt vem riktar sig preventivmedelsanvändningen åt enligt tidningsartiklarna?*
- *Vilka/vilken sexualitet och sexuell praktik konstrueras genom diskurser i de valda tidningsartiklarna?*

1.3 Forskningsläge

Området preventivmedelsdiskurser kopplade till genus/kön samt sexualitet i media är att betrakta som relativt utforskat. Inom fältet för hur kön/genus och sexualitet reproduceras och skapas i media finns det däremot en rad avhandlingar och rapporter. För att finna relevant tidigare forskning för denna uppsats har sökningen gjorts utifrån två områden, forskning gällande preventivmedel och forskning gällande skapandet och reproduktionen av normer om kön/genus och sexualitet i mediala sammanhang. Denna uppsats kan placeras inom fältet feministisk samt genusvetenskaplig forskning då den undersöker normer och föreställningar gällande kön/genus och sexualitet.

1.3.1 Kön/genus och sexualitet i mediasammanhang

Inom fältet för hur artikulationer i form av text, tal och bild kan skapa bestämda sätt att tala om och definiera kön/genus och sexualitet har Anja Hirdmans *Tilltalande bilder* (2002) varit en inspirerande och användbar avhandling för denna uppsats. Hirdmans avhandling är skriven inom medie- och kommunikationsvetenskap och undersöker veckotidningarna *Veckorevyn*, riktad till ”kvinnliga” läsare och *Fib aktuellt*, riktad till ”manliga” läsare, under åren 1965, 1970, 1975 samt 1995. Avhandlingen undersöker hur kategorierna kvinnor och män skapas, hur de definieras samt hur dessa två köns kategorier framställs i tidningarna. Genom tematisk analys av tidningarnas skillnader och likheter visar det sig att tidningarnas framställningar skapar normer för hur kvinnor respektive män bör bete sig för att accepteras. Enligt Hirdman skapas femininitet i *Veckorevyn* i relation till det som ses som maskulint medan maskulint i *Fib aktuellt* konstruerades via men inte utifrån det ”kvinnliga” utan främst från andra ”manliga” konstruktioner. Tidningarna fick på 90-talet olika syften där *Veckorevyn* lärde läsaren hur en upphetsar medan *Fib aktuells* syfte var att

upphetsa dess läsare. Detta menar Hirdman tillsammans med hur feminint och maskulint skapas befäster en viss könsmaktsordning och reproducerar bestämda sätt att tänka kring feminint och maskulint (Hirdman, 2002:8-10, 15, 22-24, 275, 296-299).

Maria Norstedts rapport *Att skapa dikotomier och bibehålla genusordningar* (2003) har varit användbar för denna uppsats då den undersöker hur ett tidningsmedie genom sin text konstruerar föreställningar om bland annat kön/genus. Rapporten är skriven inom det sociologiska fältet och syftar till att visa på hur texterna i tidningen *Tara*, som riktar sig till medelålderns kvinnor, skapar samt reproducerar föreställningar om kvinnor, män, medelåldern samt om kroppar. Hur genusordningen som förmedlas via tidningen undersöks med diskursanalys. De dikotomier som Norstedt fokuserar på i analysen är kvinnligt/manligt och åldrande/icke åldrande för att visa på hur dessa skapar kön och därigenom är med och konstruerar en könsmaktsordning. En könsmaktsordning som bland annat är beroende av en traditionell syn på kvinnan som omhändertagande moder till skillnad mot mannen som sågs som självständig. Slutsatserna i rapporten är att *Tara* konstruerar genus genom att artikulationer som texten presenterar bygger på en ide om att kvinnligt är det som inte definieras som manligt och tvärtom. I tidningarna presenterades två genusordningar, dessa ordningar grundade sig i att ”skillnaderna” mellan kvinnor och män är inneboende egenskaper vilket reproducerade könen till varandras motsatser snarare än att problematisera genusordningens bestämmande och positionerade kraft (Norstedt, 2003:5, 15, 28, 44, 49-50).

Medier, genus och makt skriven av Gunilla Jarlbro (2006) har varit användbar i den mening att den gett god en översikt över forskningsfältet genus och media då den använder sig av aktuell forskning för att visa på hur genus framställs i media. Boken är skriven inom fältet för medie- och kommunikationsvetenskap och är en forskningsöversikt som diskuterar nyhetsmedier, populärkultur och reklam ur ett genusperspektiv med hjälp av exempel från aktuella studier. Det är främst kapitel två, ”Knappt var tredje damernas - genusrepresentationen i nyhetsmedierna”, som används i denna uppsats. Detta kapitel fokuserar på det som denna uppsats delvis undersöker, nämligen hur kön/genus framställs i nyhetsmedia. Det tar bland annat upp vilket sätt kategorierna kvinnor och män framställs, hur de syns eller hur de får uttala sig. Med hjälp av exempel från svenska medier visar Jarlbro på det både svensk och internationell forskning hävdar, att representationen av kvinnor i nyhetsmedier är låg och att när den finns berör det som oftast ämnen inom den privata sfären. Att när kvinnor förekommer i media framställs de som oftast på ett stereotypt sätt, där bland annat en offerroll är vanligt förekommande. I boken framkommer det att nyhetsmediernas möjlighet att lyfta

fram flera perspektiv och göra många röster hörda inte aktivt praktiserats i dag, vilket backas upp av forskning. Enligt Jarlbro är det interaktionen med vår omvärld via samtal och det som händer omkring oss som har stor påverkan hur vi tänker om världen. Därför menar hon att ramarna för det vi ser och hör i vårt dagliga liv till viss del skapas av mediannehållet vi nås av (Jarlbro, 2006: 23, 25, 32, 34, 45, 145-147).

1.3.2 Preventivmedel, föreställningar och attityder

Gällande forskning om preventivmedel finns det en bredd av rapporter, avhandlingar och uppsatser men de flesta är skrivna inom det medicinska området vilket har mindre relevans för denna studie än till exempel forskning gällande föreställningar och attityder om preventivmedel. Statens folkhälsoinstitut (Fhi) har tagit fram två rapporter gällande sexuell och reproduktiv hälsa, *Sexualitet och reproduktiv hälsa* (2011a) samt *Mäns sexualitet och reproduktiva hälsa* (2011b). Dessa undersöker olika faktorer som påverkar den sexuella och reproduktiva hälsan. Bland annat är preventivmedel en faktor som undersökts i båda studier vilket gör delar av dessa rapporter relevanta för denna studie.

Den förstnämnda rapporten *Sexualitet och reproduktiv hälsa*, är sammanställd med hjälp av underlagsrapporter från bland annat Smittskyddsinstitutet och RFSU- ungdom samt flera aktörer som arbetar med sexuell och reproduktiv hälsa- och rättighetsfrågor (SRHR-frågor). Den syftar till att kartlägga faktorer som påverkar SRHR-frågor, där preventivmedel och användande av preventivmedel är två faktorer. Omständigheter som påverkar den sexuella och reproduktiva hälsan negativt hos vissa grupper menar Fhi kan förändras till med hjälp av åtgärder. Rapporten menar bland annat att vem som anses ha ansvaret att skydda sig och använda preventivmedel är beroende av normer, roller och föreställningar gällande kvinnor, män och hbt-personer. Fhi menar att olika attityder och beteenden gällande SRHR speglas i dessa normer och föreställningar och att dessa är sammankopplade med hur arbetet med SRHR-frågor bör utformas. Problem som står i vägen för genomförandet av dessa åtgärder är att arbetet med SRHR-frågor är ett splittrat område med många aktörer på olika nivåer. Därför menar Fhi att det behövs samordnade åtgärder, att det behövs en nationell strategi, som bland annat innefattar förebyggande arbete gällande STI (sexuellt överförbara infektioner, från eng. sexually transmitted infections), hiv, oönskade graviditeter, sexuellt våld med mera. Hur åtgärderna ska utformas bör enligt rapporten få sitt svar genom en befolkningsstudie som kartlägger hälsofrämjande och förebyggande faktorer för att utveckla arbetet med frågorna. Åtgärderna framhålls behöva arbetas med utifrån genus-, jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv för att få genomslag (Fhi, 2011a:6, 9-10, 21-23, 101, 119-120).

Den andra rapporten, *Mäns sexualitet och reproduktiva hälsa* är en kunskapsöversikt över området mäns sexualitet och reproduktiva hälsa. 30 stycken vetenskapliga artiklar har undersökts för att se vad forskningen har att säga om området. Kunskapsöversikten visar att forskning gällande mäns sexuella och reproduktiva hälsa fokuserar på attityder och beteende och deras koppling till olika faktorer så som hälsa, sexuell praktik, jämställdhet, fertilitet/infertilitet och ämnet preventivmedel. Rapporten menar att maskulinitetsnormer och dess uttryck påverkar dessa faktorer signifikant. Slutsatserna i denna rapport menar att SRHR-frågor är beroende av ett genusperspektiv för att kunna utvecklas då rådande maskulinitetsnormer motverkar att mäns sexuella och reproduktiva hälsa tas på allvar. En annan slutsats är att mäns roller som medansvariga i familjeplanering behöver tas på allvar och få mer utrymme i skola, hälso- och sjukvård för att den reproduktiva hälsan ska främjas (Fhi, 2011b:13, 17, 19, 26, 28-30, 39).

2. Material, urval och avgränsning.

Materialet som analyserats är tryckta artiklar utgivna i fyra av Sveriges största dagstidningar. Dessa tidningar är morgontidningarna Dagens Nyheter (DN) och Svenska Dagbladet (SvD) samt kvällstidningarna Aftonbladet (Ab) och Expressen (Ex).

2.1 Material

Enligt Dagens Nyheter hade tidningen år 2012 en utgåva på ungefär 279 100 exemplar per dag och cirka 793 100 läsare varje dag, året om (Dagens Nyheter, 2013a). Svenska Dagbladets siffror för upplaga per dag var 175 200 exemplar år 2012, dock presenterar inte tidningen dess spridning av enbart pappersutgåvan men enligt tidningen så når tidningen omkring en miljon läsare genom alla sina kanaler så som nätupplaga, pdf-format för läsplattor och så vidare (Svenska Dagbladet, 2013a; Svenska Dagbladet, 2013b). Kvällstidningen Aftonbladet presenterar siffror som visar att tidningen i februari 2013 hade 811 000 stycken läsare per dag samt att tidningen hade en daglig utgåva på cirka 201 900 exemplar (Aftonbladet, 2013). Expressens tryckta tidning består av en riksutgåva och två regionala utgåvor, dessa tillsammans redovisade 2012 en upplaga på i snitt 262 000 per dag och tidningen läses uppskattningsvis av 902 000 personer dagligen (Expressen, 2013a).

DN är en oberoende liberal (morgon-)tidning som grundades av Rudolf Wall 1864 och utges i två olika versioner, en anpassad för Stockholmsområdet och en för resten av Sverige. (Dagens Nyheter, 2013b). SvD grundad 1884, kallar sin ledarsida för obunden moderat och är en morgontidning som förutom att ge ut tidningen alla dagar i veckan även har olika temabilagor till denna under vissa dagar (Svenska Dagbladet, 2013b). Kvällstidningen Ab grundades 1830, utkommer i även den alla

årets dagar och beskriver sin ledarsida som oberoende socialdemokratisk (Aftonbladet, 2010). Den andra kvällstidningen i denna studie är Ex som utkommer varje dag året runt, som tidigare nämnts, i tre olika upplagor; Expressen, GT i Göteborg och Kvällsposten i Malmö. Ex grundades 1944 och beskriver sig vara en klassisk typ av kvällstidning som är obunden liberal (Expressen, 2013b).

2.2 Urval och avgränsning

Urvalet av artiklar har skett med kriterierna att de är skrivna nära i tid till i dag då det är ”dagens” diskurser kring preventivmedel som ska undersöka i denna uppsats. Med ”dagens” diskurser menas i detta sammanhang artiklar från 1 januari 2011 fram till 31 mars 2013. Artiklarna som valts till denna uppsats har formen ledare, krönikor, debattartiklar samt nyhetsartiklar där preventivmedel helt eller till stor del behandlas i texten. Detta kan tänkas ge en bredd av uttryck gällande preventivmedel som bidrar till en viss förståelse för preventivmedel. Omfånget av artikeltyp motiveras av att det är en bred undersökning av vilka diskurser som förekommer i Sveriges största dagstidningar vilket gör att många typer av artiklar kan ge en god analysbredd i sammanhanget. Artiklar som nämner preventivmedel men inte i någon större utsträckning fokuserar vid ämnet har därför valts bort då analysen vill undersöka diskurser gällande just preventivmedel. Artiklar som behandlar exempelvis p-piller men som inte nämner ordet preventivmedel i samband med detta har uteslutits då det blir det svårt att analysera det uppsatsen syftar till att undersöka i sådana artiklar. Att studien undersöker fyra av Sveriges största dagstidningar motiveras av att det kan ge en viss vidd av det studien avser undersöka. Alla fyra är dagstidningar och når ungefär samma antal läsare men två är morgontidningar och två kvällstidningar vilket till viss del kan tänkas påverka vem som läser och vilken status artikeltexten har hos gemene person. För att få se vilken bredd av diskurser om preventivmedel som kan tänkas finnas i svenska dagstidningar kan det finnas en fördel att undersöka två olika typer av tidningar inom sammanhanget svensk dagspress.

3. Teori

Uppsatsens teoretiska utgångspunkter bygger på en poststrukturalistisk förståelse av världen och hur dess betydelser skapas (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:12-13; Ambjörnsson, 2006:41-42). För att förklara processer av betydelsebildning har diskursteorin använts både som teoretisk utgångspunkt och som metodologiskt verktyg i analysen. Hur diskursteorin används som analysmetod presenteras närmare under metodavsnittet. Utöver diskursteorin har queerteorin och dess förståelse för hur betydelseskapande processer fungerar använts. Detta utifrån de queerteoretiska begreppen heteronormativitet, performativa handlingar och den heterosexuella matrisen.

3.1 Diskursteori

Diskurs i denna studie ses enligt definitionen ”fixering av betydelse inom en bestämd domän” (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:33). Enklare förklarat, ett visst sätt att definiera något inom ett visst område eller ett visst sätt att formulera ett fenomen inom ett visst sammanhang. Enligt diskursteorin är diskursers ”mål” att ge ett tecken en fast betydelse. Detta gör diskurser ”genom att utesluta andra möjliga betydelser som tecknen kan ha och de andra möjliga sätt som de kan vara relaterade till varandra på” (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:33). Ett centralt begrepp inom diskursteorin är artikulationer. En artikulation är den praktik som sätter ett tecken i relation till andra tecken vilket gör att dess betydelse fixeras eller förändras. Mångtydiga tecken får sin mer specifika betydelse genom en artikulation. Som exempel kan tecknet ”spelare” ges, artikuleras ”spelare” i samband med tecknet ”boll” så förstås det på ett sätt och artikuleras det i samband med tecknet ”dator” får tecknet en annan betydelse. Ett tecken är alltså beroende av ett annat för att det ska förstås på ett visst sätt. Kortfattat är artikulationer den praktik som upprättar betydelser för tecken genom att sätta dessa i förhållande till varandra och som då skapar, omskapar och reproducerar bestämda sätt att förstå dessa tecken på (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:35). Tidningsartiklar som är vad som undersöks i denna uppsats kan sägas innehålla många artikulationer då text aktivt sätter olika tecken i relation till varandra och gör att de får vissa betydelser och skapar bestämda sätt att prata om olika fenomen. Det är denna syn på texten i artiklarna som legat till grund för hur analysen i denna uppsats utformats.

Genom att undersöka artikulationerna i tidningarna och vad de består av, vilka tecken och hur dessa tecken förhåller sig till varandra, ges en ingång till att se hur artikulationerna skapar diskurser. Det ger även en ingång till att analysera vilka artikulationer som motsäger varandra och därför kan tänkas ifrågasätta de bestämda vis att sätta tecken i relation till varandra som skapar diskurserna. Detta då betydelsen av ett tecken alltid kan ifrågasättas av andra artikulationer, vilket visar på möjligheten till potentiella förändringar i diskursers meningsskapande (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:35). Att undersöka artikulationerna i tidningsartiklarna möjliggör det som diskursteorin vill undersöka, nämligen ”hur strukturer i form av diskurser konstrueras och förändras” (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:36- 37). Det är diskursteorin och dess förståelse för hur mening skapas genom diskurser som är uppsatsens grundläggande teoretiska utgångspunkt.

3.2 Queerteori

Queerteorin har bakgrund i poststrukturalismen vilken har en anti-essentialistisk syn på världen som menar att inget är givet på förhand. Detta innebär att egenskaper som traditionellt ses som till

exempel ”manliga” inte ses som medfödda utan som föreställningar om ”manligt”, påverkade av bland annat ekonomiska, kulturella och historia faktorer (Ambjörnsson, 2006:41-42). Queerteorin menar därför att betydelse skapas genom att någonting sätts i relation till något annat i dess specifika kontext. Kvinna får betydelse genom att det ses i relation till man, barn får betydelse först när det sätts i relation till vuxen och så vidare. Betydelsen av något uttrycks ofta genom språket, hur språket skapar mening för hur vi förstår oss själva och världen är därför centralt inom poststrukturalistiskt tänkande (Ambjörnsson, 2006:46-47). Att särskilja på ett kulturellt skapat genus och ett biologiskt determinerat kön menar queerteoretikern Judith Butler är felaktig. Detta då det som på ett neutralt sätt anses skapat betydelsen för kön är lika påverkat av en icke neutralitet som skapandet av betydelsen för genus. Med andra ord är det ”biologiska” med kön även det skapat av faktorer så som kulturella föreställningar och detta menar Butler gör att det inte finns några skillnader mellan hur kön och genus ska betraktas. (2007:56-58). Denna kritiska ställning till ett kulturellt determinerat genus och ett biologiskt determinerat kön är det perspektiv denna uppsats har och därför används kön/genus som benämning på det som kan innefattas i de båda orden.

En stor del av hur queerteorin definieras och används i denna uppsats är inspirerat av Butler. För att motivera teorival till denna studie kan det sägas att queerteorin är lämplig då ett queerperspektiv på sexualitet innebär ett kritiskt sätt att se på hur sexualitet definieras i vårt (västerländska) samhälle (Ambjörnsson, 2006:36). Detta gör det intressant att utifrån denna teori undersöka hur sexualitet och faktorer som rör vid sexualitet artikuleras i uppsatsens ämnesområde, preventivmedel i svensk dagspress. Queerteorin beskylls ibland för att vara svårläst och komplicerad på grund av de begrepp och det språk som ofta brukas av de som använder sig av queerteorin (Ambjörnsson, 2006:40-41). För att undvika detta har teorin samt de begrepp som denna studie använder sig av, försökts förklaras på ett enkelt och pedagogiskt sätt. Detta för att även de som inte är särskilt insatta i vad teorin och dess poststrukturalistiska bakgrund innebär ska förstå hur den definieras och används i denna uppsats. För att närmare förstå hur queerteorin används i denna studie presenteras under kommande tre rubriker några av queerteorins centrala begrepp, vilka är de som används i analysen. Dessa är kopplade till något som ses som de mest centrala faktorerna att undersöka inom queerteorin, nämligen normaliseringsprocesser (Ambjörnsson, 2006:51)

3.2.1 Heteronormativitet

Ett begrepp som används inom teorin för att undersöka normaliseringsprocesser är heteronormativitet. Begreppet förklarar hur det ”normala” och det ”avvikande” upprätthålls i en heteronormativ ram. I queerteorin ses heterosexualitet som andra sociala organiseringar och

identiteter, nämligen som skapade inom vissa sociala, kulturella och historiska kontexter. Detta gör att skapandet, upprätthållandet och hur heterosexualiteten verkar är intressant att undersöka för en queerteoretiker. För att göra detta används begreppet heteronormativitet när en beskriver vad det är som undersöks. Vad som innefattas i detta begrepp är faktorer som traditioner, handlingar, strukturer, lagar och relationer som reproducerar en bild av heterosexualitet som det naturliga och som ska eftersträvas att leva inom (Ambjörnsson, 2006:51-52). Heteronormen och det som innefattas i den måste läras och den finns inte inom oss när vi föds enligt queerteorin. Det betyder att normen för vad som ses som naturligt inte finns från början utan är någonting vi lär oss genom den process där normen upprätthålls och görs till ett naturligt fenomen (Ambjörnsson, 2006:67-69). Ett tydligt exempel på hur heteronormen yttrar sig är exempelvis antagandet att en person som definieras som man antas leva i en relation med en som definieras som kvinna. Heteronormen synliggörs även på andra sätt, bland annat genom hur de som faller utanför normen kan bli utsatta för marginalisering men även för mer synliga straffmetoder så som våld. Norm används i denna studie som ett begrepp för regler om ideal och är kortfattat sociala regelsystem som fram tills någon går utanför dess ramar är osynliga (Rosenberg, 2002:100-101).

3.2.2 Performativa handlingar

Inom queerteorin används begreppet performativ handling eller performativ akt, bland annat för att förklara hur olika normer gällande identiteter uppkommer. Till exempel förklaras könsidentitet som "en effekt av ständigt upprepande handlingar" (Ambjörnsson, 2006:137). Ett exempel på en sådan handling är att säga till en förälder med ett nyfött barn att det är en pojke, detta bidrar till att vissa sociala processer aktiveras för barnet och dess omgivning. Barnet kommer till följd av detta uttalande att bemötas på ett visst sätt och uppmuntras agera på ett sätt som normativt ses som "pojkit". Detta gör tillslut att barnet känner sig som en pojke och väljer att göra "pojkit" saker utan att fundera över varför (Ambjörnsson, 2006:137). Handlingar som är performativa skapar bland annat upplevelsen av ett inre kön eller inre identiteter hos oss. De skapar genom sitt upprätthållande en reglerande idé om hur människan är, vilket även reglerar sexualitet och förståelsen av sexualitet. Med en heterosexuell norm stödjer dessa handlingar ett påtvingande av en heterosexuell ram att tänka och agera utifrån (Butler, 2007:214-215). För att förklara varför vissa sätt att vara eller agera ses som "naturliga" menar Butler att ett agerande som hamnar inom ramen för normer genom upprepningens tillslut blir vardaglig och därigenom inte ifrågasätts (2007:219). Enligt queerteorin "görs" bland annat kön/genus men genom performativa handlingar har görandet upprepats tillräckligt många gånger så att det inte ses som en aktiv handling utan istället som ett "naturligt" sätt att vara.

3.2.3 Heterosexuella matrisen

Den av Butler kritiserade tanken om att det finns ett biologiskt kön, oberoende av rådande föreställningar kring det, visar enligt henne på ett normsystem som inte enbart förklarar hur en är kvinna respektive man utan även att de enda möjliga könen att vara är kvinna eller man. Detta kan enligt Butler kopplas ihop med att betydelsen för vad en man är fås genom att det sätts i relation till vad en kvinna är. Tvåkönsramen där könen ses som varandras motsatser skapar två möjliga identiteter och det är denna könsidentitetsram som Butler kallar för den heterosexuella matrisen. Kortfattat kan det sägas att den heterosexuella matrisen fixerar vissa egenskaper som kvinnliga och dess motsatser som manliga. Dessa knyts sedan ihop med tanken av att dessa två kön/genussidentiteter känner sexuellt begär för varandra. För att passa in i denna matris krävs det att individer uppför sig ”rätt” för att uppfattas som antingen kvinna eller man. ”Felar” individen och inte följer de regler som finns uppsatta för hur den förväntas bete sig till exempel att den känner begär mot ”fel” kön/genus blir denne betraktad som udda (Ambjörnsson, 2006:112-113). Det är genom den heterosexuella matrisen som våra kroppar görs förståeliga, utan dess ramar hade vi inte förstått kroppen på det sätt vi gör. Den heterosexuella matrisens regler för sexuellt begär gör att könskonstruktionerna kopplas samman med sexualitet. Queerteorin menar därför att kön/genus inte kan frikopplas från sexualitet (Rosenberg, 2002:70-74).

4. Metod

Metoden som används i denna studie bygger på några av diskursteorins mest centrala begrepp som tillsammans med förståelsen för hur diskurser och mening skapas utifrån diskursteorin och queerteorin använts för att analysera tidningsartiklarna.

4.1 Metodologiska förutsättningar

Denna uppsats undersöker som tidigare nämnts framställningar och definitioner gällande preventivmedel i fyra av Sveriges största dagstidningar. Det är den samlade bilden av den bredd och variation av artiklar som förekommer i svensk dagspress som har undersökts, en jämförelse mellan tidningar har därför inte gjorts. Hur mottagandet av dessa artiklar varit är inte det som undersöks och denna studie kan därför inte svara för hur artiklarna mottagits av tidningarnas läsare. Studien kan sägas ge en av många möjliga analyser av de diskurser som skapas genom tidningsartiklarnas artikulationer. Detta då artiklarnas artikulationer utifrån andra utgångspunkter och annat fokus kan tänkas ge en annan tolkning av artiklarna än den som framkommer i denna studie.

Den metod som använts i denna uppsats är Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips definition av diskursteoretisk diskursanalys så som den beskrivs i *Diskursanalys som teori och metod* (2000). De grundpremissen metoden i denna studie vilar på är uppfattningen att sociala processer är det som formar vår uppfattning av världen, att det är genom sociala processer vi får vår kunskap (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:12-13). Då diskurser om preventivmedel i svensk dagspress är vad som undersöks i denna studie ses diskursteori som en lämplig metod att undersöka hur dessa diskurser skapas och reproduceras. Eftersom diskursteorin saknar exakta ramar för hur den ska användas då den till stor del är en teoribildning gällande hur diskurser skapas och vad de består har den anpassats utifrån det uppsatsen syftar till att göra. De diskursteoretiska begrepp som kan ses som lämpliga att använda sig av för att besvara studiens frågeställningar och för det material som ska undersökas är artikulation, tecken och diskurs (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:31). Som tidigare nämnts under teoriavsnittet ses tidningarnas text vara det som i sammanhanget förstås som artikulationer. Dagstidningar med stor spridning kan tänkas ha en viss makt över hur läsarna av tidningarna uppfattar det som tidningarna skriver om. Eftersom diskursteorin vilar på en teori som menar att sociala praktiker så som att läsa en text styr hur vi uppfattar världen är det intressant att undersöka tidningarnas texter och vad de förmedlar. (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:20).

4.2 Genomförande

Materialsökningen gjordes via mediearkivet (Retriver) med sökordet "preventivmedel", även andra versioner av ordet så som "preventivmedlen" "preventivmedlets" söktes på men gav inga resultat. Sökordet "preventivmedel" gav däremot 240 stycken träffar i tidningarnas tryckta upplagor. Sökningen gav 67 stycken träffar i DN, i SvD förekom det 69 stycken träffar, 66 stycken träffar i Ab och i Ex fanns 38 stycken träffar. Sedan valdes de artiklar ut som passade inom ramen för den avgränsning som står under rubriken "material, urval och avgränsning". Att de främst fokuserade vid ämnet preventivmedel samt att de var skrivna nära i tid. Kvar fanns det då åtta stycken vardera från DN, SvD samt Ab och sex stycken från Ex. En kort sammanfattning av dessa artiklar ges i bilagan till denna uppsats.

Vid genomläsningen av artiklarna framkom det olika typer av ämnesområden inom vilka de olika artiklarna grupperades efter och utifrån dessa grupperingar analyserades artiklarna. Denna gruppering efter ämnesområde gjordes med avsikten att ge en god översikt av vilka ämnen som behandlas inom området preventivmedel och vad dessa områden innehåller för typer av artikulationer som bidrar till en samlad diskurs. Detta sätt att analysera efter ämnesområde

möjliggjorde även för en noggrann analys av artiklarna. Analysen gjordes utifrån de diskursteoretiska begreppen artikulation, tecken och diskurs samt queerteorins begrepp heteronormativitet, performativa handlingar och heterosexuella matris, som presenterades i teoriavsnittet. Hur tecknens betydelse fastställdes genom artikulationer och hur dessa tillsammans skapade bestämda sätt att tala om och förstå preventivmedel redovisas i analysavsnittet och det som framkom i analysen sammanfattades, diskuterades och frågeställningarna besvarades under avsnittet ”Tjejerna är duktiga på att ta sina preventivmedel”. Analysen fokuserade på de element med stark koppling till det uppsatsen syftar till att undersöka, vilket medförde att alla faktorer som kunde analyserats inte analyserades. Dessa faktorer ska poängteras vara likvärdigt intressanta att utforska men ligger utanför denna studies fokus. Då forskningsområdet preventivmedelsdiskurser är relativt outforskat kan exempelvis etnicitet, klass och funktionalitet som inte ligger i denna studiens fokus ses som intressanta att undersöka i andra studier.

4.3 Forskarrollen

Inom den feministiska och genusvetenskapliga forskningen är det av vikt att reflektera över den kunskap som en skapar i en studie och vad som kan ha påverkat kunskapsproduktionen. Detta för att sammanhanget en studie är skriven inom alltid påverkar studiens genomförande och dess resultat (Lykke, 2009:19-21). Denna uppsats och den kunskap som den producerat är beroende av hur jag som uppsatsförfattare uppfattar och tolkar världen. Faktorer så som vilken syn på och erfarenhet jag har av sexualitet, sexuell praktik, preventivmedel och kön/genus har påverkat studien. Viktigt att poängtera är också att det är mina avvägningar och avgränsningar gällande innehåll som ligger till grund för uppsatsens utformning. Det är framförallt den teoretiska grund av diskursteori och queerteori, som jag som uppsatsförfattare har utgått från i analysen, som bör ses som det som allra främst påverkat uppsatsens resultat och slutsatser. De artikulationer som uttrycks i denna studie kan, likt artikulationerna i artiklarna, reproducera bestämda sätt att se på kön/genuskategorierna kvinna och man. Trots detta används begreppen kvinna och man för att det är de beteckningar som används i tidningarna. Att inte använda sig av dessa kategoriseringar anser jag hade gjort det svårt att på ett förståeligt sätt skriftligt redovisa analysen av materialet. Förhoppningen är dock att analysen i sig utifrån de teoretiska utgångspunkter och det syfte som denna uppsats har motverkar en reproduktion av bestämda betydelser för kvinna respektive man.

5 Analys

För att ge en god översikt av vilka diskurser som förekommer i de artiklar som undersökt redovisas diskursanalysen under olika underrubriker, dessa bygger på de grupperingar efter ämnesområde i artiklarna som beskrivits i metodavsnittet. Det första avsnittet *5.1 Preventivmedel för alla?* har den grupp artiklar där innehållet främst fokuserar på köns/genuskategorin kvinnor och deras användande av preventivmedel analyserats. Nästa avsnitt, *5.2 Omöjligt att ta ansvar*, innehåller en analys av artiklar inom gruppen av artiklar vars fokus ligger på preventivmedel för män. Under rubriken *5.3 De är dåliga på att använda preventivmedel* finns analysen av artiklar om en dalande användning av preventivmedel. De två sista avsnitten, *5.4 Politiska och religiösa åsikter* samt *5.5 Som "de andra"*, har artiklarna som handlar om politiska och religiösa föreställningar om preventivmedel respektive artiklar som behandlar preventivmedel i länder utanför "västvärlden" analyserats.

5.1 Preventivmedel för alla?

De tio artiklar som fokuserar på kön/genuskategorin kvinnor handlar främst om deras användande av preventivmedel, män utesluts oftast helt ur innehållet i artiklarna. Det är kvinnor som själva ska kunna välja när de ska bli gravida och det är "kvinnan själv" som ska välja vilket preventivmedel som passar henne bäst (Ljungros, 2013:6). Kvinnor omnämns som de som ska få information om andra preventivmedel och i en debattartikel kan en läsa att kvinnorna har ansvar för att skydda sig mot ofrivilliga graviditeter (Borg m.fl. 2011:6). I sexuella relationer mellan en kvinna och en man beskrivs det i princip uteslutande vara kvinnan som använder preventivmedel. "Hon använder preventivmedel för att hon vill vänta med barn" (Salihu, 2011:4) är ett av många exempel på denna typ av artikulationer. Preventivmedel är alltså i de flesta artiklar något som kvinnor som grupp beskrivs ta ansvar för genom att använda det för att förhindra graviditeter. Dessa artikulationer sätter tecknen "kvinna" och "preventivmedel" i ett bestämt förhållande till varandra upprepade gånger, vilket kan bidra till en diskurs om att preventivmedel är något som används av kvinnor för att de inte ska bli gravida. En diskurs som kan tänkas befästa en norm om att det är kvinnors ansvar att använda preventivmedel då det upprepade gånger är vad som uttrycks. Artikulationer som denna kan ses som performativa handlingar, som enligt queerteorin befäster normer genom att de upprepas och tillslut inte ifrågasätts då de blivit det sätt en talar om och förstår något (Butler, 2007:219).

En annan vanligt artikulation i artiklarna handlar om preventivmedlet p-piller. Det är p-pillret som är de flesta artiklar ger som exempel på preventivmedel och det främst dess biverkningar som är i

fokus. Artikulationer såsom ”kvinnor tar pillren för att kunna ha sex” (Kielos, 2012:2) och ”en helt ny typ av preventivmedel med lägre hälsorisker än dagens p-piller” (Juvel, 2011:82) är exempel på hur p-pillret beskrivs i artiklarna. Kvinnor som grupp representeras oftast i artiklar som analyserats under detta avsnitt som en grupp som behöver p-piller för att inte bli gravida. Det är också denna kön/genuskategori som beskrivs riskera biverkningar så som hormonrubbingar av p-piller (Kielos, 2012:2; Milstead, 2012a:18; Milstead, 2012b:19). Artikulationer om p-piller som det främsta preventivmedlet, att kvinnor hamnar i fokus för preventiva metoder samt att vissa sexuella praktiker förutsätts, kan sägas skapa ett bestämt sätt att prata om och förstå preventivmedel. Detta bidrar ytterligare till det som hävdades i föregående stycke, en diskurs som menar att preventivmedel till största delen är till för kvinnor.

Normen för sexuell praktik som artikulationerna skapar, bland annat för att preventivmedel tillskrivs betydelsen av att förhindra graviditeter, visar på att sex ses som någonting som sker mellan en kvinna och en man. Detta förstärks av p-pillrets plats som preventivmedelsnormen men som framför allt syns de artikulationer där kvinnan nämns som en part och den andra parten förutsätts vara man. ”Om tjejen säger att hon tar p-piller så kanske killen känner att han misstänkliggör henne om han tar fram en kondom” (Paulsson Rönnbäck, 2011:15) visar på att betydelsen att sex i artiklarna är samlag mellan en kvinna och en man. Artikulationerna som dessa kan sägas skapa en diskurs kring sexuell praktik kopplat till preventivmedel som inte bara utesluter samkönat sex utan också sex där personer som har flera sexuella partners samtidigt utesluts. Detta skulle kunna sägas ge tydliga indikationer på att diskursen som förs i tidningarna är att preventivmedel är till för de som identifierar sig som heterosexuella samt de kvinnor som praktiserar omslutande samlag tillsammans med män. Sexuella praktiker tillskrivs även vara något som sker mellan två människor i taget och dessa två människor tillhör olika kön/genuskategorier. Kvinnan vill ha sex med någon som hon inte är som, nämligen mannen. Detta liknar det Hirdman såg i sin analys av tidningarna *Veckorevyn* och *Fib aktuellt*, nämligen en självklar utgångspunkt i det som skrivs är att kvinnor och män i grunden är olika (2002:196). Denna syn på kön/genuskategorierna kan även härledas till den heterosexuella matrisen, en förståelseram för världen som bygger på att kvinnor och män förstås som varandras motsatser (Ambjörnsson, 2006:112-113).

Artikulationerna som analyserats under detta avsnitt visar på kvinnor som grupp görs till en grupp med samma behov och som skiljs från gruppen män. Preventivmedel diskuteras i artiklarna inom en heterosexuell ram där andra sexualiteter eller andra sexuella praktiker än normativ omslutande

samlag där en graviditet kan uppstå utesluts. Preventivmedel kan i denna typ av artiklar och deras artikuleringer bli synonymt med ett kvinnoansvar på grund av att en normativ kön/genuskategorisering förutsätter att kvinnor kan bli gravida och därigenom blir de som är ansvariga för att undvika detta. Det framhålls vara ett ”kvinnoproblem” att bli gravid genom att det blir kvinnans ansvar att förhindra graviditet. Den andra parten i ett omslutande samlag, den presumtiva mannen, framhålls inte ansvarig för att förhindra att en graviditet uppstår, vilket skulle kunna tänkas föra vidare en tanke om att eventuellt föräldraskap som en graviditet kan resultera i även det blir en kvinnas ansvar. Diskursen om att det är kvinnors ansvar att ta preventivmedel skapar en bild av kvinnan som aktiv när det kommer till preventivmedel och preventivmedelsrelaterade frågor. Jarlbro menar att kvinnor i mediasammanhang oftast representeras i den ”privata sfären”, en sfär som bland annat innehåller familjefrågor (2006:32). Artikulationer som befäster förståelsen för att preventivmedel är något som kön/genuskategorin kvinnor ska bry sig om kan därför ses som vanligt förekommande.

Det finns exempel på artikuleringer som delvis ifrågasätter de mest framträdande och vanliga artikuleringarna gällande preventivmedel. Dessa kan tänkas utmana de bestämda betydelser som vanligaste artikuleringarna försöker fastställa. Detta genom att sätta andra tecken i relation till varandra än vad de mest framträdande artikuleringarna gör och därigenom öppna upp för andra sätt att tala om och förstå preventivmedel, vilket enligt diskursteorin är hur mening och betydelse för vår värld omskapas. (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:35). Flertalet artikuleringer har tidigare nämnts befästa en förståelse om att det är kvinnor som har ansvar för och använder preventivmedel. Denna diskurs ifrågasätts bland annat av påståenden som ”unga tjejer blir indoktrinerade att ta hela ansvaret för preventivmedel” (Sörbring, 2013:32) som följs av ”båda könen måste ta ansvar för att undvika könssjukdomar och graviditeter” (Sörbring, 2013:32). Artikulationerna beskriver först en norm som sedan ifrågasätts av att det inte enbart borde vara de som enligt normen har ansvaret som ska ta det. Liknande artikuleringer förekommer i några av artiklarna. En av de som allra tydligast ifrågasätter en norm om att det enbart är kvinnor som tar preventivmedel i syfte att inte bli gravida är följande citat.

(...) alla ska ges möjlighet att njuta av sin sexualitet. För att nå dit krävs möjligheten att praktisera säkrare sex för att undvika sexuellt överförbara infektioner och oönskade graviditeter. I praktiken innebär det att både kvinnor och män ska ges valmöjligheter och erbjudas olika typer av preventivmedel (Ljungros, 2013:6).

Detta sätter tydligt både tecknen kvinnor och män i relation till preventivmedel på ett sätt så att de båda kan tänkas ta ansvar för användning av preventivmedel.

Artikulationer som motsäger p-pillret som det främsta preventivmedel är få, men de förekommer. Ett exempel är ”hon gör det också i de fall hon avstår från att använda preventivmedel och därmed riskerar att bli gravid” (Borg m. fl. 2011:6). I detta fall är det inte specifikt p-piller som omnämns som preventivmedel, men det är fortfarande preventivmedel som något som förhindrar att en kvinna blir gravid. Flertalet av artiklarna framför att det behövs andra alternativ till det hormonella preventivmedlet p-piller. Det ges bland annat exempel på kopparspiral och p-dator, dessa exempel på andra preventivmedel som ges är dock uteslutande preventivmedel som förhindrar graviditet (Juvel, 2011:82; Kielos, 2012:2; Ljungros, 2013:6). Detta befäster vad preventivmedel är till för, att förhindra graviditet. En av artiklarna kan tänkas ifrågasätta denna betydelse av preventivmedel då den lyfter ett samband mellan att STI har ökat till följd av att oskyddat sex där kondom inte används blivit vanligare (Paulsson Rönnbäck, 2011:15). Kondomen görs i sammanhanget till ett preventivmedel, ett preventivmedel som inte enbart skyddar mot graviditet utan som också motverkar spridning av STI.

Kopplat till p-piller så förekommer det artikulationer som menar att alla reagerar olika på hormonella preventivmedel, att det fungerar för vissa och andra inte (Kielos, 2012:2; Ljungros, 2013:6; Milstead, 2012b:19). Dessa artikulationer öppnar upp för en förståelse för att kategorin kvinnor är en heterogen grupp med olika behov och olika förutsättningar. Detta kan tänkas visa på en potential att låsa upp den relativt fast förståelsen för att kvinnor behöver preventivmedel som i sig tillskriver kvinnor en viss sexualitet och en viss sexuell praktik.

5.2 Omöjligt att ta ansvar.

En artikulation som förekommer i de tre artiklar vars fokus är preventivmedel för kön/genuskategorin män är läkemedelsföretagens ovilja att ta fram ”manliga preventivmedel”. Detta för att företagen inte ser någon ekonomisk fördel i att ta fram ett sådant preventivmedel (Röstlund, 2011:19). Det framkommer också av det som skrivs i artiklarna att det är ett rättviseproblem att män inte kan ta lika stort ansvar för preventivmedelsanvändning som kvinnor kan. Samtidigt finns det exempel på artikulationer där motstånd mot preventivmedel för män finns bland männen själva, nämligen en ovilja att utsättas för biverkningar (Löfgren, 2011:12). Skillnaden mellan varför preventivmedel för kvinnor och preventivmedel för män får olika mycket uppmärksamhet och varför det finns till exempel p-piller för kvinnor men inte för män sägs vara att

män har högre krav på att det inte ska finnas några biverkningar. De alternativ till preventivmedel till män som lyfts fram i dessa artiklar är kondom eller en framtid med hormonella preventivmedel för män. Hormonella preventivmedel för män beskrivs vara svårare att framställa delvis för det nämnda kravet på få biverkningar samt delvis för att det beskrivs vara lättare att förhindra en graviditet hos kvinnor med hormonella preventivmedel (Gemzell- Daniellsson , 2012:4, Röstlund, 2011:19).

Artikulationerna i dessa artiklar menar till stor del på att preventivmedel är något som används för att förhindra graviditeter, vilket kan tänkas bidra till en diskurs om preventivmedel som enbart ett skydd mot graviditeter. Som sagt omnämns kondom som preventivmedel men artiklarnas stora fokus på hormonella preventivmedel och att det behövs tas fram ett sådant för män gör att kondomens plats i vad som innefattas inom begreppet preventivmedel blir väldigt begränsad. Detta kan sägas delvis utesluta en definition av preventivmedel som skydd mot STI samt att preventivmedel inte är något som används av personer som har sex på andra sätt än som kan leda till graviditet. Denna diskurs förstärks genom artikulationer så som ”Män och kvinnor ska ha samma möjlighet att kunna ansvara för graviditet” (Röstlund, 2011:19) samt ”forskare i preventivmedelsbranschen brukar sinsemellan skoja om att p-piller för män alltid är fem till sju år bort. Så har det låtit sedan forskningen på manliga preventivmedel inleddes (...)” (Löfgren, 2011:12).

Genom reproduktion av en viss sexuell praktik kopplat till preventivmedel ges det betydelsen att preventivmedel tillskrivs heterosexuella eller personer som har sex med motsatt kön. Detta kan sägas bidra till det Norstedt kallar för ”heterosexistisk maktordning” (Norstedt, 2003: 47) som kan sammankopplas med det queerteorin menar gör att heterosexualitet upprätthålls som det normala, nämligen genom en heteronormativ ram för hur vi förstår världen (Ambjörnsson, 2006:51-51). ”När det gäller kvinnliga preventivmedel, nytta versus biverkningar, är den omedelbara nyttan att man undviker graviditet. När det gäller män är den nyttan indirekt och då får det inte finnas några biverkningar alls” (Gemzell- Daniellsson, 2012:4). Detta citat visar på en artikulation som tillsammans med liknande artikulationer, där män beskrivs på ett sätt och kvinnor som dess motsats, skapar två möjliga kön/genus- kategorier då dessa om och om igen förklarar vad ”kvinna” och ”man” innebär. Bland annat i den underförstådda normen kön/genuskategorierna förväntas attraheras och ha sex med varandra och när män förklaras var känsliga mot biverkningar från preventivmedel och kvinnorna inte är det. Detta liknar det som framkom i Norstedts analys av tidningen *Taras* innehåll, därför kan det sägas att dessa artikulationer även de ”befäster dikotomin

kvinnligt/manligt och tanken om skillnad och isärhållande” (Norstedt, 2003:48). Dikotomier som skapar specifika sätt att ”vara” man och manlig på. Dessa sätt att ”vara” kan tänkas vara en del av den problematik som beskrivs i Fhis rapport *Mäns sexualitet och reproduktiva hälsa*, nämligen att rådande maskulinitetsnormer är en av många orsaker till att män inte tar på sig ansvaret att använda preventivmedel. (Fhi, 2011b:15-17).

Det förekommer i artiklarna artikulationer gällande att män vill men inte kan ta ansvar för preventivmedel och graviditet på grund av läkemedelsföretagen samt ekonomiska och politiska skäl skapar även betydelse om att män är relativt maktlösa inom preventivmedel- och graviditetsfrågor (Löfgren, 2011:12; Gemzell- Danielsson , 2012:4). Att män omöjligt kan ta ansvar då det inte finns några möjligheter för dem att göra det är vad dessa artikulationer kan tänkas befästa. Kondomen och möjligheten att ta ansvar genom att använda den som man framhålls till exempel inte som ett alternativ. Detta kan tänkas förstärka en norm om att preventivmedel är en ”kvinnofråga” som bland annat kan ses i den grupp av artiklar som analyserades i föregående avsnitt *5.1 Preventivmedel för alla?*. Detta för att artikulationerna om att en som man inte kan göra något åt att det inte finns preventivmedel då det bland annat är industrin som beskrivs vara den som omöjliggör en ”manligt” ansvarstagande.

Det är just i artikulationer gällande mäns vilja att använda preventivmedel som det förkommer artikulationer talar emot varandra och som det därmed förekommer en kamp mellan att få definiera teckens betydelse. Samtidigt som några av artiklarna lyfter fram att män vill ta ansvar lyckas dessa befästa en syn på preventivmedel som kvinnors ansvar, men det finns artiklar som tydligt ifrågasätter denna syn. Det beskrivs vara ”omodern syn på ansvar i en sexuell relation” (Röstlund, 2011:19) att det inte finns hormonella preventivmedel för män och det förekommer flertalet artikulationer vilka talar för att det ur ett rättviseperspektiv är viktigt att både män och kvinnor kan ta ansvar och har tillgång till preventivmedel. Denna kamp mellan artikulationerna kan ses som ett försök att förändra diskursen så att tecknet preventivmedel inte behöver vara synonymt med något som kön/genuskategorin kvinnor har ansvar för.

5.3 Dåliga på att använda preventivmedel

I de fyra artiklar som fokuserade på en dalande användning av preventivmedel fann jag att ungdomar och deras vanor kring preventivmedel vara särskilt framträdande. Artikulationer som ”bara cirka 30 % av ungdomarna använde kondom vid det senaste samlaget” (Stenqvist m.fl. 2011:6) och ”ungdomar är dåliga på att använda kondom” (Örstadius, 2013b:9) är två exempel som visar på

hur gruppen ungdomar sätts i fokus i artiklarna. Ungdomar i behov av information och preventivmedel framhålls i artiklarna som viktigt och det preventivmedlet som förekommer mest frekvent i denna typ av artiklar är kondom. Kondomer och icke användandet av dessa kopplas samman med att antalet oönskade graviditeter inte minskar. Artikulationer gällande STI förekommer i samband med artikulationerna om kondomer och kondomanvändande. Bland annat nämns att tillgången till kondomer är viktig för att undvika spridning av STI samt att kondom är ett skydd både mot graviditeter och sjukdomar (Ung vänster Linköping, 2011:5, Stenqvist m.fl. 2011:6)

Det är endast i den kategori av artiklar som handlar om en minskad användning av preventivmedel som artikulationer om STI förekommer. Dessa artikulationer gällande preventivmedel som tydligt fokuserar på ungdomar som grupp kan tänkas skapa en diskurs om ungdomar som särskilt i behov av preventivmedel. Detta delvis för att det är specifikt ungdomar och deras vanor kring preventivmedel som beskrivs vara bristfälliga och att de särskilt är i behov av preventivmedel för att undvika graviditeter och STI. Att kondom framhålls som sättet att skydda sig mot både graviditet och STI för ungdomar kan sägas förstärka denna bild av ungdomar, hur de bör skydda sig samt att preventivmedlet som är bäst lämpad för ungdomar är kondom.

Genom ett frekvent användande av tecknen tjejer och killar kopplas specifika praktiker eller faktorer samman med vissa kön/genuskategorier. Två exempel på sådana artikulationer ges i artiklarna *Dåliga på att använda kondom* och *Unga använder kondom endast vid 3 av 10 samlag* i tidningen DN, ”tjejerna är duktiga på att ta sina preventivmedel” (Örstadius. 2013b:9) och ”orsaken till att de inte använde kondom var att kvinnan hade annat graviditetsskydd” (Stenqvist m.fl. 2011:6). Att ”tjejerna” är duktiga på att ta sina preventivmedel kan tänkas skapa en förståelse för att killarna inte är lika duktiga med ”sina” preventivmedel. ”Kvinnan” i den andra artikeln förutsätter att den andra parten ska vara en man då det finns behov av ett graviditetsskydd. Det finns flertalet exempel i artiklarna på artikulationer som talar om att den som tar preventivmedel är ”kvinnan” och som förutsätter en annan part, kvinnans motsats som inte gör det kvinnan gör, nämligen mannen. Detta kan kopplas ihop med queerteorins heterosexuella matris som menar att de två möjliga könsidentiteterna som genom sociala processer görs är kvinna respektive man. Att dessa får sin respektive betydelse genom att förklaras som varandras motsatser (Ambjörnsson. 2006:112-113).

Den heterosexuella matrisens regler för det sexuella begäret, att de två könskategorierna som är möjliga förvänts åtrå sin motsats (Rosenberg. 2002:70-74), kan tänkas samspela med den heteronormativitet som befästs genom artikulationer i artiklarna. Andra sätt att praktisera sex än

konventionellt omslutande samlag mellan en kvinna och en man som kan leda till en graviditet uttrycks inte i artiklarna. ”Att de oönskade graviditeterna inte minskar, trots kraftig ökad försäljning, är ett mysterium, enligt barnmorskor och gynekologer. En orsak skulle kunna vara att vi blivit sämre på att använda kondom” (Örstadius. 2013A:8). Den sexuella praktik som genom artikulationerna som den ovan blir den som förväntas praktiseras av det ”vi”-et, som kan tolkas vara alla individer, är av den typ som traditionellt förväntas kunna resultera i en graviditet. Den synen på sex skapar en diskurs som inte bara talar om vilka som ”ska” ha sex med varandra utan även hur sex mellan en kvinna och en man ”ska” praktiseras.

Det pågår en ständig kamp mellan artikulationerna när det kommer till att benämna individer som unga och att använda kön/genusspecifika kategoriseringar i många av artiklarna. ”Det handlar framförallt om att personer struntar i att använda preventivmedel” (Örstadius. 2013a:8) ”Själva rankar unga just tillgången på ungdomsmottagningar och preventivmedel högt samtidigt som deras sexuella hälsa fortsätter att bortprioriteras” (Ung vänster Linköping, 2011:5) Då tecknen ”personer” och ”unga” kan tolkas könsneutralt skulle användandet av det kunna ifrågasätta en diskurs som utifrån en heterosexuell matris och heteronormativitet gör preventivmedel till något som kvinnor använder för att inte blir gravida.

5.4 Politiska och religiösa åsikter

I de åtta artiklar som analyserats under denna rubrik beskrivs preventivmedel vara ett omdebatterat område. Artiklarna fokuserar särskilt vid religiösa och politiska ställningstaganden gällande preventivmedel. Artikulationer som återkommer flertalet gånger är av den typ som sätter kvinna och preventivmedel i ett bestämt förhållande till varandra. Som exempelvis ”all erfarenhet visar att när kvinnor får laglig rätt till preventivmedel och abort kommer de att föda färre barn och de barn som föds har större möjlighet att överleva” (Ribero & Wiklund, 2013:6). Detta visar på en tydlig sammankoppling av gruppen kvinnor och preventivmedel, vilket tillskrivs vara något som gör att de genom det får möjligheter. I en fråga om subventionering av preventivmedel så beskrivs denna fråga som betydande för hur kvinnor röstar i ett val (Flood, 2012:18, 19). Motstånd mot preventivmedel beskrivs vara ett krig mot kvinnor, då de ”förlorar sin sexuella frihet” om de inte får tillgång till preventivmedel (Forssberg. 2012:2). Dessa exempel kan sägas vara artikulationer om försöker fastställa preventivmedel som ett medel för kvinnor, som bidrar till en förståelse för att preventivmedel är något som används för att kontrollera graviditeter. Dessa artikulationer som getts som exempel i detta stycke kan tillsammans befästa dessa uttryck som diskurs.

I dessa artiklar finns det artikulationer som befäster två möjliga kön/genuskategorier genom att förklara vad det innebär att vara kvinna respektive man. Kvinnan beskrivs vara den som får likvärdig med makt om hon använder preventivmedel och mannen är den som har makt oavsett om denna använder preventivmedel eller ej. Män beskriv tillhöra en grupp som inte har förståelse för kvinnor då de inte kan föda barn. Männerna är de som försöker kontrollera kvinnor genom att förneka dem preventivmedel (Marteus, 2013:2; Nordberg, 2012:15). Med andra ord görs männen till dem som försöker kontrollera sin motsats som till skillnad från dem inte behöver kontrollera barnafödande genom att använda preventivmedel. Kvinnan kan genom artikulationerna sägas reduceras till den kropp hon tilldelas då den är den som beskrivs vara verktyget för kontroll. ”Då är amerikanska politiker inne i livmodern och bökar runt” (Nordberg, 2012:15) och ”det är när kvinnor får kontroll över sina kroppar och orkar ta itu med andra saker (...)” (Marteus, 2013:2). Är två av flera exempel på där tecknet kvinna får representera kropp framför individ. Detta kan liknas med det Hirdman i sin studie kom fram till, att kroppen ofta används som utgångspunkt för att skapa förståelse för världen (2002:279). Det blir tydligt att så även är fallet i de artiklar som analyserats i detta avsnitt då kroppen används blir en utgångspunkt utifrån vilken vi förväntas förstå kön/genuskategorin kvinna. Den kropp som inte ännu är kontrollerad är en kvinnas kropp och en kroppsdel som kan ”bökas” runt i (livmodern) tillhör även den en kvinna.

Det är enbart den typ av preventivmedel som förhindrar graviditet som förekommer i artikulationerna vilket även i detta sammanhang kan sägas befästa en viss norm för sexualitet och sexuell praktik. En norm som fastställer heterosexualitet som definition för sexualitet och konventionellt omslutande samlag som definition för sexuell praktik. Liksom i de artiklar som analyserats i tidigare avsnitt är det p-pillret som preventivmedel som artikuleras flest gånger. Det förekommer dock några artikulationer som inte specificerar tecknet preventivmedel mer än som något som förhindrar graviditet. Detta kan tänkas öppna upp för en betydelse av preventivmedel som inte enbart är synonymt med exempelvis p-piller. Kondom tas upp som exempel vilket även kan tänkas inkludera förhindring av STI i preventivmedelsbegreppet. Det förekommer även artikulationer som motsäger den starka kopplingen mellan kvinnor och preventivmedel som görs i artiklarna. På flertalet ställen nämns det kön/genusneutrala tecken när det kommer till preventivmedelsanvändning. ”Obama hamnar i skamvrån för att ge bidrag till preventivmedel som en behövande majoritet av katolikerna ändå använder” (Henriksson, 2012:16), ”majoriteten av amerikanska katoliker använder preventivmedel” (Marteus, 2013:2). Kön/genus-neutrala tecken kopplat till användning av preventivmedel kan tänkas visa på ett ifrågasättande av en diskurs som menar att preventivmedel är en kvinnofråga.

5.5 Som ”de andra”

I de fem artiklar som analyseras i detta avsnitt bygger flertalet av artikulationerna på en problematisering av det liv som många kvinnor i fattiga länder sägs leva. Tecknen som beskrivs som problematiska när de kopplas ihop är kvinnor, befolkningsexplosion, mödradödlighet, många barn samt begränsad information om och tillgång till preventivmedel. Till skillnad från de andra artiklarna som analyserats i denna studie problematiseras kvinnors roll och hälsa i större utsträckning i artiklarna inom detta ämnesområde. ”I de fattigaste delarna av Afrika och Sydasien föder varje kvinna fortfarande mellan fem och sju barn. Det dödar” (Bolling, 2012:16). ”De höga födelsetaken i Afghanistan kan delvis förstås utifrån mannens status i samhället och den sociala press som kvinnorna utsätts för” (Mojumdar, 2011:18), är två exempel på den typ av artikulationer som gör detta. Kvinnors hälsa beskrivs flertalet gånger bero på dålig kunskap om preventivmedel eller religiösa och kulturella normer som gör att de inte är möjligt för kvinnorna att ta preventivmedel.

Det genomgående fokus på kvinnors position och hälsa som finns i dessa artiklar kan tänkas skapa en diskurs då de upprepade gånger uttrycker samma betydelse av hur kvinnor i länder utanför ”västvärlden” lever. En diskurs om att länder utanför det som ofta uppfattas som ”västvärlden” har en annan typ av problematik gällande preventivmedel än västerländska delen av världen. En diskurs som särskiljer mellan det som i de artiklarna inom de andra ämnesområdena kan uppfattas som ”väst” och det som enligt dessa artiklar inte tillhör ”väst”. Ett ”de andra”, de som inte är som ”oss” och en tydlig mall att beskriva dem kan sägas skapas genom dessa artikulationen. Detta kan kopplas till ett fenomen som Jarlbro menar skapar en viss opinion gällande ett visst område, nämligen att reproducera olika fenomen på ett visst sätt i media bestämmer hur ”vi” kommer förstå det och därigenom vilka åsikter som är möjliga att ha om det (Jarlbro, 2006:31). Det blir i detta sammanhang därför svårt att tänka på preventivmedel på ett annat sätt än det på det sätt som artikulationerna förmedlar.

Artikulationerna om preventivmedel i länder utanför västvärldens fokus på hur utsatta kvinnorna är kan även sägas göra kvinnor till passiva offer. Detta genom att beskriva kvinnor som offer för samhällsstrukturer och att de drabbas av hälsoproblem på grund av att de inte får fatta beslut själva. En artikulation som som bidrar till detta är bland annat ”vitala beslut kring kvinnors kroppar fattas fortfarande av deras män” (Birungi, 2011:28), i vilken kvinnor tydligt görs till maktlösa i beslut då det är andra som beskrivs fatta beslut åt dem. Även om det skulle föreligga strukturella problem som gör att kvinnor är mer utsatta i de sammanhang som presenteras i artiklarna så reproducerar

denna typ av ensidiga artikuleringar en bild av kvinnor som maktlösa offer. Jarlbro menar att denna offerpositionering av kvinnor är vanligt förekommande inom media och att denna positionering befäster en bild av kvinnor som offer. Problemen som beskrivs i sammanhang med denna typ av offerpositionering menar Jarlbro riskerar att bagatelliseras då de upprepas så många gånger att det slutar tas på allvar (Jarlbro, 2006:34-35).

Artikuleringar som tydligt sammankopplar tecknen kvinnan, eller kvinnor med preventivmedel finns det flertalet exempel på även i detta ämnesområde. Artikuleringar så som ”ge kvinnor tillgång till preventivmedel som p-piller och kondomer” (Wilhelmsson, 2012:24), ”kvinnorna får information om familjeplanering och preventivmedel (Säll, 2013:17,18). Det är även kvinnorna som i artikuleringarna är inte kan bestämma om och när de ska få barn, kvinnorna som får eller behöver få information om preventivmedel och så vidare (Mojumdar, 2011:18; Birungi, 2011:15). En stor del av artiklarna lyfter fenomenet familjeplanering vilket i artikuleringarna blir synonymt med preventivmedelsanvändning. ”Efter att ha hållits på armlängds avstånd i biståndsvärlden i tjugo år är familjeplanering tillbaka på agendan. I juli fick Gatesstiftelsen och den brittiska regeringen olika aktörer att lova 30 miljarder kronor till att förse 120 miljoner kvinnor med moderna preventivmedel” (Bolling, 2012:16). Preventivmedel blir i detta och liknade citat något som gör att en som kvinna kan planera för när och om hon vill ha eller utöka sin familj. Denna typ av artikulering kan tillsammans med de artikuleringar som sammankopplar kvinnor med preventivmedel tänkas bidra till den diskurs om att preventivmedel är till för enbart kvinnor. I alla artiklarna så förekommer det inga exempel på att preventivmedel skulle vara något annat än ett medel för att förhindra graviditet, vilket ytterligare kan bidra till den heteronormativa syn på preventivmedel som framkommit i alla de tidigare analysavsnitten. Detta antagande, att alla är heterosexuella, samverkar med den heterosexuella matrisens förståelse för kön och åtra, nämligen att kvinnor och män förutsätts praktisera sex tillsammans med en person av som i denna förståelseram är det motsatta könet (Ambjörnsson, 2006:112-113).

De artikuleringar som skulle kunna motsäga den typ av diskurs som gör preventivmedel till en kvinnas ansvar förekommer även inom detta ämnesområde. ”Tillsammans går Robert Sserunjogi och hans fru regelbundet till den närmsta preventivmedelskliniken” (Birungi, 2011:28). Här skapar artikuleringen en förståelse för att preventivmedel är två personers ansvar genom att användas sig av ”tillsammans” istället för till exempel ”kvinnan”. I några av artiklarna talas kondom om som en typ av preventivmedel, detta tillsammans med ett fåtal andra artiklar i denna studie, indikerar på att en diskurs som talar om kondom som preventivmedel försöker etablera sig.

6. ”Tjejerna är duktiga på att ta sina preventivmedel”

Analysen av tidningarnas artiklar visar på att de innehåller olika typer av artikulationer som bidrar till att preventivmedel ska förstås vara något som förhindrar graviditet. Detta syns bland annat i de artikulationer som sammankopplar preventivmedel med tecknen så som familjeplanering och förhindring av graviditeter. Genom ett fokus på p-pillrets hälsorisker och att p-piller är vad som oftast görs synonymt med preventivmedel, kan det sägas att p-piller är det preventivmedel som görs till norm i diskursen. De artikulationer som handlar om preventivmedel för män förstärker även diskursen om att preventivmedel är något som enbart förhindrar graviditeter då artikulationerna även i dessa fall kopplar ihop preventivmedel med fertilitet. Det förekommer artikulationer gällande kondom som preventivmedel vilket kan tänkas ifrågasätta den annars tydliga diskursen om att preventivmedel är ett medel för att undvika graviditet. Då dessa artikulationer även nämner att kondom skyddar mot STI visar det på att preventivmedel i vissa fall definieras som något som inte enbart skyddar mot graviditet.

En diskurs som skapas genom artikulationerna menar att det är kvinnor som använder och ansvarar för preventivmedel. Den typiske användaren enligt de olika artikulationerna är en kvinna som praktiserar sex som enligt artikulationerna innebär konventionellt samlag mellan kön/genuskategorierna kvinna och man. Detta genom att tecknet kvinna sätts i relation till preventivmedel på ett sätt som gör att denna betydelse för preventivmedelsanvändande skapas. Det är kvinnor som artikuleras behöva information om preventivmedel, vara duktiga på att ta ”sina” preventivmedel samt att det är de som behöver preventivmedel för att undvika graviditet. Att det är kvinnor som sätts i fokus för preventivmedel kan tänkas ha att göra med att det är kvinnor som beskrivs kunna bli gravida. Att kvinnan i artikulationerna bland annat förstås utifrån att hon är den som kan bli gravid visar på något som Norstedt fann i sin analys av tidningen Tara, nämligen att hur kön/genus förstås ofta är beroende av en ”traditionell syn på kvinnan som moder” (2003:44). Denna syn på kvinnan skulle även i denna studie kunna sägas vara en av grundstenarna till varför diskurser gällande preventivmedel med få undantag knyter preventivmedel och preventivmedelsanvändning till just kön/genuskategorin kvinna. Att kvinnor kopplas ihop med något som kan placeras inom den privata sfären är inte ovanligt då media ofta låter kvinnor få utrymme i dessa sammanhang, vilket reproducerar traditionella kön/genusroller (Jarlbro, 2006:32).

Analysen visar även att artikulationerna befäster en föreställning om att män inte kan ta ansvar för preventivmedel. Detta kan tänkas hänga ihop med det som framkommer i rapporten *Sexualitet och reproduktiv hälsa*, att vem som anses ha ansvaret för preventivmedel är beroende av vad det finns

för rådande normer och föreställningar om kön/genus och sexualitet (Fhi, 2011a). Den norm som diskursen i artiklarna som undersökts i denna studie befäster, att preventivmedel är kvinnors ansvar, kan liknas med det som även rapporten *Mäns sexualitet och reproduktion hälsa* hävdar. Att mäns roll i SRHR-frågor, preventivmedel inkluderat, måste lyftas för att mäns ansvar och roll i bland annat familjeplaneringen ska tas på allvar (Fhi, 2011b). Att män förstås som dem som inte blir mödrar och därför inte antas ta ansvar för något som befinner sig inom den privata sfären, alltså som motsats till hur kvinnan förstås, kan sägas visa på en heterosexuell matris. Detta då kvinna förstås som den som inte är man, vilket gör kvinna och man till de enda möjliga identiteterna att identifieras sig som då definitionsramen inte ger möjlighet till några andra kategorier än kvinna och man. Något som pekar på en definitionsram där fler typer av kategoriseringar än kvinna och man förekommer i de artiklar där fokus ligger på kvinnor utanför ”västvärlden”. Där skapar artikulationerna en annan ”kvinna” som offerpositionernas i större utsträckning än den ”västerländska kvinnan,” vilket är kan ses som ett försök att skapa ett ”vi” och ett ”de andra”. Det förekommer även uttryck som utmanar diskursens försöka att fastlåsa tecknet preventivmedel som något som kvinnor använder och ansvarar för. Bland annat då ansvaret för och användare av preventivmedel beskrivs vara ett par ansvar eller när kön/genus-neutrala tecken uttrycks vara preventivmedelsanvändare.

Artikulationer gällande vem som använder preventivmedel och vad preventivmedel är visade sig i analysen skapa en bestämd definition för vad sexualitet och sexuell praktik innebär, vilket befäste sexuell praktik utifrån en heteronormativ ram. En ram som menar att sexualitet är heterosexuell och sexuell praktik är konventionellt omslutande samlag mellan en kvinna och en man. Heterosexualitet förutsätts i artiklarna innebära en sexuell praktik som kan leda till graviditet då det är det som ska förhindras med hjälp av preventivmedel. En annan faktor som påverkar diskursens fastställande av sexualitet och sexuell praktik är att artikulationerna bygger på en förståelse om att män och kvinnor är varandras motsatser och att de åtrår sina motsatser. Att kvinnor och män förstås som varandras motsatser och de förväntas åtrå varandra gör att dessa kön/genusidentiteter kan sägas skapas utifrån det queerteorin kallar för heterosexuella matris. Skapandet och förståelsen för vad kvinna och man innebär i artiklarna sker alltså på samma sätt som både Norstedt och Hirdman påvisade i sina studier. Nämligen att kvinnligt är det som inte är manligt och att den självklara utgångspunkten i texterna är att kvinnor och män är essentiellt olika. Inga samkönade eller okönade sexuella praktiker nämns i artiklarna och detta medför att de som praktiserar samkönat sex eller identifierar sig som annat än heterosexuella osynliggörs. Artikulationer med ett STI-fokus och med kön/genusneutrala preventivmedelsanvändare möjliggör tolkningsmöjligheter där samlag inte behöver vara normen för

sexuell praktik. Detta kan även tänkas öppna upp för en förståelse att annat sex än heteronormativt sex till viss del skulle kunna innefattas som i begreppet sexuell praktik.

Artikulationerna som skapar diskurserna i materialet kan enligt queerteorin sägas vara typer av performativa akter som genom upprepning säger vad kön/genus, preventivmedel, vem som använder preventivmedel samt vad sexualitet och sexuell praktik innebär. Som i sin tur skapar en diskurs som sällan eller aldrig ifrågasätts och kan därför sägas göras till det naturliga, vilket är hur queerteorin definierar performativ akt, en rad upprepade handlingar som tillslut skapar en sanning som ses som neutral (Ambjörnsson, 2006:137; Butler, 2007:214-215, 219). Jarlbro menar att mediainnehållet är med och skapar vår förståelse för världen (2006:145-147) och därför kan dessa performativa handlingar i tidningsmaterialet ses befästa och skapa normer och föreställningar gällande kön/genus, sexualitet och sexuell praktik i koppling till preventivmedel. Dock förekommer det flertalet artikulationer som ifrågasätter den genomgående diskurserna i artiklarna, vilka kan tänkas verka för att förändra diskursen gällande preventivmedel i svensk dagspress. Detta då diskursteorin menar att artikulationer kan precis som de befäster ett bestämt sätt att förstå olika fenomen ifrågasätta dessa (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:35).

Jag anser att det hade varit intressant att se framtida studier inom området preventivmedel och vilka diskurser som förekommer om dessa i samhället. Tidningar är en av många som skapar diskurser gällande kön/genus, sexualitet och sexuell praktik och fler studier som undersöker andra diskursaktörer hade varit intressant att se. Kanske hade ytterligare studier kunnat synliggöra normer och föreställningar och i det långa loppet bidra till förändring av villkoren för vem som anses ha rätt till god sexuell och reproduktiv hälsa. Ett sådant synliggörande av normer kan därför tänkas verka för att syftet med den politik som drivs i Sverige idag, att alla ska ha rätt till en god reproduktiv och sexuell hälsa, uppfyllas.

Käll- och litteraturförteckning

Källmaterial:

- Birungi, Machrine (2011). "Vi vill ge vår son den bästa utbildningen". *Svenska Dagbladet*, 3 november.
- Bolling, Anders (2012). Familjeplanering tillbaka på dagordningen. *Dagens Nyheter*, 7 augusti.
- Borg, Therese; Herrstedt, Carina; Wigh, Hanna; Kirchberg, Janita; Wigenstorp, Anna & Holmelius, Juia (2011). Kvinnor har ett val. Sänk tidsgränserna för abort- SD-kvinnor: Vi måste förebygga aborter används som preventivmedel. *Aftonbladet*, 29 juni.
- Eriksson, Niklas (2012). "Vi måste ha tag på en målsman"- Ett ögonblick... . *Aftonbladet*, 29 februari.
- Flood, Linda (2012). Kvinnoröster avgörande för valutgången. *Dagens Nyheter*, 28 mars.
- Forsberg, Johannes (2012). Republikanernas krig mot kvinnor. *Expressen*, 8 mars.
- Gemzell Danielsson, Kristina (2012). Snart kan männen äntligen ta ansvar. *Expressen*, 3 april.
- Gemzell Danielsson, Kristina; Brynhildsen, Jan; Landgren, Britt-Marie; Marions, Lena; Teleman, Pia & Zätterström, Catharina (2012). Preventivmedel bara för de rika. *Svenska Dagbladet*, 4 juli.
- Henriksson, Karin (2012). Katolsk ilska mot Obama- Nya hälsovårdslagen föreskriver obligatorisk preventivmedelsrådgivning. *Svenska Dagbladet*, 8 februari.
- Juvel, Sofia (2011). Med sikte på livets början. *Dagens Nyheter*, 1 november.
- Kielos, Katrine (2012). Sexuell frihet finns inte på pillerkartan- Börja ta kvinnors sexualitet på allvar. *Aftonbladet*, 23 september.
- Ljungros, Kristina (2013). Informera kvinnor om alternativen till p-piller- RFSU: Viktigt att belysa preventivmedlets risker- men överdriv dem inte heller. *Aftonbladet*, 15 januari.
- Löfgren, Emma (2011). P-piller för män dröjer- Läkemedelsbolagen ointresserade. *Dagens Nyheter*, 9 december.
- Martens, Ann- Charlotte (2013). Kvinnor och barn sist för Vatikanen- PÅVAR. *Expressen*, 13 februari.

- Milstead, Sara (2012a). ”Lusten försvann av pillren”- 1 av 3 som äter p-piller har problem med sexlivet. *Aftonbladet*, 7 februari.
- Milstead, Sara (2012b). Läkaren: ”Olika individer reagerar olika på hormoner”. *Aftonbladet*, 7 februari.
- Mojumdar, Aunohita (2011). Många barn ger större inflytande. *Svenska Dagbladet*, 2 november.
- Nordberg, Jenny (2012). Kvinnokroppen ett ekonomiskt slagfält. *Svenska Dagbladet*, 19 mars.
- Paulsson Rönnbäck, Erik (2011). Kvinnliga studenter har sex med allt fler- varför är det så? *Svenska Dagbladet*, 19 november.
- Ribeiro, Sineva & Wiklund, Ingela (2013). Låt kvinnor komma hit och göra abort- Debattörerna: Göran Hägglund måste stå upp för den svenska synen på abort. *Aftonbladet*, 2 januari.
- Röstlund, Lisa (2011). Därför hindrar industrin ett manligt p-piller. *Aftonbladet*, 11 maj.
- Salihu, Diamant (2011) ”Lost”- stjärna gifte sig med 16-åring- Dough Hutchinson 51, åkte till Las Vegas och gifte sig. *Expressen*, 5 augusti.
- Stenqvist, Karin; Lennér Axelson, Barbro & Laack, Stefan. (2011). Unga använder kondom endast vid 3 av 10 samlag. *Dagens Nyheter*, 5 april.
- Säll, Ola. (2013) Sterilisering möjlig utväg. *Svenska Dagbladet*, 10 februari.
- Sörbring, Karin (2013). Därför vill allt fler sätta p för pillren- Dödsfallen och svåra biverkningar bakom nya upproren. *Expressen*, 20 mars.
- Ung vänster Linköping (2011). Klamydia tar inte ledigt. *Expressen*, 12 augusti.
- Wilhelmson, Annika (2012). Miljardärsfrun räds inte påven. *Svenska Dagbladet*, 10 augusti.
- Winiarski, Michael (2012). Politisk storm som överraskat Vita huset. *Dagens Nyheter*, 11 februari.
- Örstadius, Kristoffer (2013a). Aborterna blir fler trots akutpillren. *Dagens Nyheter*, 15 mars.
- Örstadius, Kristoffer (2013b) ”Dåliga på att använda kondom”. *Dagens Nyheter*, 15 mars.

Litteratur:

- Ambjörnsson, Fanny (2006). *Vad är queer?* Stockholm: Natur och kultur.
- Andersson, Stina & Sjö Dahl, Silvia (2003). *Sex- En politisk historia*. Göteborg: Alfabet.
- Butler, Judith (2007). *Genustrubbel- Feminism och identitets subversion*. Göteborg: Diadolas.
- Fhi (Statens folkhälsoinstitut) (2011a). *Sexualitet och reproduktiv hälsa- Kunskapsunderlag för Folkhälsopolitisk rapport 2010*. Östersund: Statens Folkhälsoinstitut
- Fhi (Statens folkhälsoinstitut) (2011b). *Mäns sexualitet och reproduktiva hälsa*. Östersund: Statens Folkhälsoinstitut
- Hirdman, Anja (2002). *Tilltalande bilder- genus, sexualitet och publiksyn i Veckorevyn och Fib aktuellt*. Stockholm: Atlas.
- Jarlbro, Gunilla (2006). *Medier, genus och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Lennerhed, Lena (2002). *Sex i folkhemmet*. Uppsala: Gidlunds förlag.
- Lykke, Nina (2009). *Genusforskning- en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*. Stockholm: Liber.
- Norstedt, Maria (2003). *Att skapa dikotomier och bibehålla genusordningar- En analys av tidningen Taras berättelser om kropp, kön och medelålder*. Lund: Informationsenheten, Sociologiska institutionen.
- Rosenberg, Tiina (2002). *Queerfeministisk agenda*. Stockholm: Atlas.
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2002). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Övrigt material:

- Aftonbladet (2010). Vanliga frågor- och svaren. (Elektronisk) Tillgänglig: <<http://www.aftonbladet.se/koncernen/article12567608.ab>>. (2013-05-17).
- Aftonbladet (2013). Aftonbladet i siffror, (Elektronisk) Tillgänglig: <<http://www.aftonbladet.se/siffror/>> (2013-05-17)
- Dagens Nyheter (2013a) Korta fakta. (Elektronisk) Tillgänglig: <<http://info.dn.se/info/om-oss/korta-fakta/>> (2013.05-17).
- Dagens Nyheter (2013b) Historia. (Elektronisk) Tillgänglig: <<http://info.dn.se/info/om->

oss/historia/> (2013.05-17).

Expressen (2013a). Expressen i siffror. (Elektronisk) Tillgänglig:

<<http://www.expressen.se/om-expressen/siffror/?ar=true>> (2013-05-17).

Expressen (2013b). Om Expressen. (Elektronisk) Tillgänglig: <<http://www.expressen.se/om-expressen/om-expressen/>> (2013-05-17).

Nationalencyklopedin (2013). Preventivmedel. (Elektronisk) Tillgänglig:

<<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/preventivmedel>> (2013-05-17).

RFSU (2013). Preventivmedel. (Elektronisk) Tillgänglig: <http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Preventivmedel/> under fliken ”preventivmedel” (2013-05-17).

Svenska Akademiens ordbok (2013). Preventivmedel. (Elektronisk) Tillgänglig:

<<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>> uppslagsord ”preventivmedel” (2013-05-17).

Svenska Dagbladet (2013a). Snabbfakta om SvD. (Elektronisk)

Tillgänglig: <http://www.svd.se/special/svd_info/snabbfakta-om-svd_7364.svd> (2013-05-17)

Svenska Dagbladet (2013b). Välkommen till SvD- du också. (Elektronisk) Tillgänglig:

<http://www.svd.se/special/svd_info/valkommen-till-svd-information-och-kontaktadresser_275057.svd> (2013-05-17).

Utrikesdepartementet (2006). Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. (Elektronisk)

Tillgänglig: < <http://www.regeringen.se/sb/d/5433>> (2013-05-16).

Bilaga

Denna bilaga ger en kortfattat information av respektive artikel som används i denna studie. Detta i kronologisk ordning med de äldsta artiklarna först för respektive tidning. Artiklarna presenteras i ordningen DN, SvD, Ab och Ex. Presentationen innehåller artiklarnas utgivningsdatum, artikelförfattare, publiceringskategori i tidningen, sidnummer samt en kort sammanfattning av artikeln.

Artiklar ur DN, 1 januari 2011- 31 mars 2013:

Unga använder kondom endast vid 3 av 10 samlag. 2011-04-04.

Karin Stenqvist, Barbro Lennéer Axelson, Stefan Laack.
Sektion: Debatt, sid. 6.

- En debattartikel om att ungdomars sexuella och reproduktiva rättigheter i Sverige kan uppnås först då de får information gällande STI och graviditeter samt att de får möjlighet att diskutera sexualitet och relationer.

Med sikte på livets början. 2011-11-01. Sofia Juvel. Sektion:

Familj, sid. 82, del 1.

- Artikeln handlar om utvecklingen av ett hormonifritt preventivmedel för att undvika graviditet. Preventivmedlet tros kunna påverka ägget så att en befruktning av det blir omöjligt.

P-piller för män dröjer- Läkemedelsbolagen ointresserade.

2011-12-09. Emma Löfgren. Sektion: Nyheter, sid. 12, del 1.

- Denna nyhetsartikeln tar upp möjligheterna för och motsättningarna mot preventivmedel som hämmar spermieproduktionen hos män.

Politisk storm som överraskat Vita huset. 2012-02-11. Michael

Winiarski. Sektion: Världen, sid. 20, del 1.

- USAs president fick backa från ett förslag om att alla

arbetsgivare i landet var tvungna att ge sina anställda en sjukförsäkring som inkluderar gratis preventivmedel. Detta och argument för och emot förslaget är vad artikeln handlar om.

Kvinnoröster avgörande för valutgången. 2012-03-28. Linda Flood. Sektion: General, sid. 18-19, del 1.

- Denna artikel fokuserar på ”kampen om kvinnorösterna i USA” och hur presidentkandidaternas inställning till preventivmedel kan tänkas påverka vem som får flest röster från kvinnor och därigenom vinner valet.

Familjeplanering tillbaka på dagordningen. 2012-08-07. Anders Bolling. Sektion: Världen, sid. 16, del 1.

- Artikeln handlar om Melinda Gates och hennes arbete för att öka tillgången till preventivmedel i några av de fattigaste delarna av världen.

Aborterna blir fler trots akutpillren. 2013-03-15. Kristoffer Örstadius. Sektion: Nyheter, sid. 8, del 1.

- I artikeln intervjuas vice ordförande i barnmorskeförbundet om att antalet aborter i Sverige har ökat trots att försäljningen av akut-p-piller har ökat.

”Dåliga på att använda kondom”. 2013-03-15. Kristoffer Örstadius. Sektion: Nyheter, sid. 9, del 1.

- Huvudämnet i denna artikel är att det verkar som att unga har blivit sämre på att använda olika preventivmedel då 20-24 åringar är överrepresenterade i abortstatistiken. Två ungdomar och en barnmorska ger kommentarer om detta.

Artiklar ur Svd, 1 januari 2011- 31 mars 2012:

Många barn ger större inflytande. 2011-11-02. Aunohita Mojumdar. Sektion: Idag, sid. 18, del 1.

- Artikeln handlar om mödradödlighet i Afghanistan och orsakerna bakom detta. Bland annat så skrivs det om orsaker som press på att föda många barn samt brist på och förbud mot preventivmedel.

”Vi vill ge vår son den bästa utbildningen”. 2011-11-03.

Machrine Birungi. Sektion: Idag, sid. 28, del 1.

- Antalet barn i familjer och åsikter gällande familjeplanering med hjälp av preventivmedel i Uganda är vad denna artikel handlar om. Bland annat intervjuas personer som använder preventivmedel men även personer som är emot preventivmedelsanvändande på grund av kulturella normer.

Kvinnliga studenter har sex med allt fler- varför är det så?

2011-11-19. Erik Paulsson Rönnbäck. Sektion: Nyheter, sid. 15. del 1.

- I denna nyhetsartikel intervjuas folkhälsoprofessor Tanja Tydén om en enkätundersökning som visat på att kvinnliga studenter har fler sexpartners jämfört med för tio år sedan. Frågor som detta samt om hur preventivmedelsanvändningen ser ut besvaras av professorn.

Katolsk ilska mot Obama- Nya hälsovårdslagen föreskriver obligatorisk preventivmedelsrådgivning. 2012-02-08. Karin Henriksson. Sektion: Utrikes, sid. 16, del 1.

- USAs nya hälsovårdslag gällande att alla ”tillåtna” p-medel ska ingå i sjukförsäkringen har mött motstånd bland annat av katolska präster. Artikeln lyfter fram olika åsikter om detta och förklarar även vad den nya lagen innebär.

Kvinnokroppen ett ekonomiskt slagfält. 2012-03-19. Jenny Nordberg. Sektion: Nyheter, sid. 15, del 1.

- Denna kolumn handlar om hur preventivmedel har blivit en

stor fråga i det amerikanska valet, bland annat att vissa inte tycker att den nya sjukvårdslagen ska innefatta preventivmedel.

Preventivmedel bara för de rika. 2012-07-04. Kristina Gemzell Danielsson, Jan Brynhildsen, Britt-Marie Landgren, Lena Marions, Pia Teleman, Catharina Zätterström. Sektion: Brännpunkt, sid. 5, del 1.

- Denna debattartikel diskuterar att flera landsting tagit bort subventionerna för preventivmedel. Vad detta i kombination med skolans ”bristfälliga” sexualundervisning får för konsekvenser menar skribenterna bland annat är en ökning av oönskade graviditeter och aborter.

Miljardärsfrun räds inte påven. 2012-08-10. Annika Wilhelmson. Sektion: Näringsliv, sid. 24, del 2.

- Artikeln handlar om Melinda Gates som engagerar sig i att utvecklingsländer ska få bättre levnadsförhållanden. Bland annat engagerar hon sig i att kvinnor ska få tillgång till preventivmedel.

Sterilisering möjlig utväg. 2013-02-10. Ola Säll. Sektion: Utrikes, sid. 17, 18, del 1.

- Afrikas befolkningmängd ökar och denna syns enligt artikeln särskilt i Malawi. I artikeln skrivs det om politiska åtgärder för en bättre mödravård samt öka levnadsstandarden där bland annat information gällande preventivmedel ses som en väg för att nå dit.

Artiklar ur Ab, 1 januari 2011- 31 mars 2013:

Därför hindrar industrin ett manligt p-piller. 2011-05-11. Lisa Röstlund. Sektion: General, sid. 19, del 1.

- En artikel om varför det inte finns så många preventivmedelsalternativ för män. Samt hur diskussionerna

kring ämnet sett ut i stora drag under de senaste decennierna.

Kvinnor har ett val. Sänk tidsgränserna för abort- SD-kvinnor: Vi måste förebygga aborter används som preventivmedel. 2011-06-29. Therese Borg, Carina Herrstedt, Hanna Wigh, Janita Kirchberg, Anna Wigenstorp, Juia Holmelius. Sektion: Debatt, sid. 6, del 1.

- En debattartikel som bygger på påståendet att abort inte borde användas som preventivmedel samt hur rätten till abort enligt debattörerna måste sättas i relation till ”det ofödda barnets rätt till sitt liv”.

”Lusten försvann av pillren”- 1 av 3 som äter p-piller har problem med sexlivet. 2012-02-07. Sara Milstead. Sektion: Relation, sid. 18-19, del 1.

- I Artikeln intervjuas Sara, 27 år om hennes erfarenheter av p-piller och om att hon bytt till ett ”hormonfritt preventivmedel”.

Läkaren: ”Olika individer reagerar olika på hormoner”. 2012-02-07. Sara Milstead. Sektion: Relation. sid. 19, del 1.

- Artikel som har intervjuinslag med en läkare gällande p-piller men även om vad det finns för hormonfria preventivmedel att använda.

”Vi måste ha tag på en målsman”- Ett ögonblick... . 2012-02-29. Niklas Eriksson. Sektion: General, sid.17, del 1.

- Artikeln är en intervju med en gynekolog som söker kvinnor i åldern 15-17 år och i behov av ett preventivmedel.

Sexuell frihet finns inte på pillerkartan- Börja ta kvinnors sexualitet på allvar. 2012-09-23. Katrine Kielos. Sektion: Ledare, sid. 2, del 1.

- Debattartikel där p-pillret som preventivmedel diskuteras och

dess lämplighet ifrågasätts. P-pillret beskrivs som ett preventivmedel som begränsar kvinnors sexuella frihet.

Låt kvinnor komma hit och göra abort- Debattörerna: Göran Hägglund måste stå upp för den svenska synen på abort. 2013-01-02. Sineva Ribeiro, Ingela Wiklund. Sektion: Debatt, sid. 6, del 1.

- Debattartikel gällande abortsyn, anti-abortrörelser, rättigheter kopplade till preventivmedel och möjligheter till säkra aborter.

Informera kvinnor om alternativen till p-piller- RFSU: Viktigt att belysa preventivmedlets risker- men överdriv dem inte heller. 2013-01-15. Kristina Ljungros. Sektion: DEBATT, sid. 6, del 1.

-En debattartikeln i vilken debattören (RFSU) önskar mer informationsspridning gällande alternativen till hormonella preventivmedel samt mer upplysning kring det preventivmedel p-piller.

Artiklar ur Expressen, 1 januari 2011- 31 mars 2013:

”Lost”- stjärna gifte sig med 16-åring- Dough Hutchinson, 51, åkte till Las Vegas och gifte sig. 2011-08-05. Diamant Salihu. Sektion: Nöje, sid. 4, del 2.

- Detta är en artikeln gällande en skådespelare och det faktum att denna gift sig med en 16 åring, fokus i artikeln ligger på att preventivmedel används i relationen.

Klamydia tar inte ledigt. 2011-08-12. Ung vänster Linköping. Sektion: Insändare, sid. 5, del 1.

- Denna insändaren tar upp problematik gällande att ungdomsmottagningarna, att de inte har öppet tillräckligt och detta särklit inte på sommaren. Detta är problematiskt då det drabbar unga.

Republikanernas krig mot kvinnor. 2012-03-08. Johannes Forsberg. Sektion: Ledare, sid. 2, del 1.

- Republikanerna i USA kritiseras i denna ledare för deras kritik mot preventivmedel då skribenten anser att den typ av politik som drivs av partiet påverkar kvinnor negativt.

Snart kan männen äntligen ta ansvar. 2012-04-03. Kristina Gemzell Danielsson. Sektion: Debatt, sid. 4, del 1.

- Danielsson skriver om att p-piller och preventivmedel för män kan bli möjligt om forskningen kring det får pengar. Frågan om preventivmedel som ska ta bort mäns fertilitet ses i denna artikeln som en jämlikhetsfråga då det ses som en möjlighet att dela ansvaret för att förhindra graviditeter.

Kvinnor och barn sist för Vatikanen- PÅVAR. 2013-02-13 Ann-Charlotte Marteus. Sektion: General, sid. 2, del 1.

- Denna ledare handlar om motstånd mot preventivmedel, närmare bestämt motstånd mot preventivmedel inom delar av den katolska kyrkan. Skribenten uttrycker missnöje mot den katolska kyrkan för dess negativa inställning till preventivmedel.

Därför vill allt fler sätta p för pillren- Dödsfallen och svåra biverkningar bakom nya upproren. 2013-03-20. Karin Sörbring. Sektion: General, sid. 32, del 1.

- Denna artikel handlar om p-pillers biverkningar och vad dessa kan vara samt hälsofördelar med pillret. P-pillermotståndares som kräver andra preventivmedel och p-pillerförespråkares åsikter lyfts fram.